

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

На правах рукопису

Олександра ТИМЧЕНКО

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ

Спеціальність 242 Туризм
(код) (назва спеціальності)

Освітня програма Туризм
(назва)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Науковий керівник:
Ігор САЗОНЕЦЬ,
доктор економічних наук, професор

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 14.06.2022р

Завідувач кафедри

 Тетяна ТЕСЛЕНКО
(підпис) (І'мя, ПРИЗВИЩЕ)

Дніпро, 2022

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 242 «Туризм»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу

О.В. Регламент
« 14 » 06 2022 року

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ) СТУДЕНТУ

Олександрі Тімченко
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Вплив пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні

керівник роботи (проекту) д.е.н., проф Сазонець І.Л.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по Університету від 06.05.2022 р. № 95-02

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 10.06.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи (проекту): статистична звітність міжнародних організацій, регіональних об'єднань та органів державної влади країн; наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань глобальної проблематики розвитку світового туризму; національні та міжнародні нормативно-правові документи.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи дослідження впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес

Розділ 2. Аналіз впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні

Розділ 3. Наслідки та шляхи оптимізації діяльності підприємств туристичної сфери в Україні в контексті пандемії COVID-19

Висновки

Список використаних джерел.

5. Перелік демонстраційного матеріалу:

Слайд 1. Узагальнення структурних елементів туристичного бізнесу

Слайд 2. Систематизація факторів впливу на туристичний бізнес

Слайд 3. Методологія оцінки туристичної діяльності Світового Банку

Слайд 4. Динаміка суб'єктів туристичної діяльності України за 2015-2020рр.

Слайд 5. Порівняльна характеристика розподілу туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за метою поїздки в 2015 та 2020 роках

АНОТАЦІЯ

Тімченко О.О. Вплив пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні: 90 с., 25 рис., 10 табл., 60 джерел.

Дипломна робота на здобуття рівня вищої освіти «бакалавр з туризму». – Дніпровський гуманітарний університет, Дніпро, 2022.

Досліджено теоретичні аспекти пандемії COVID-19 на туристичний бізнес. Здійснено аналіз впливу пандемії Covid-19 на туристичний бізнес в Україні. Визначено головні наслідки та шляхи оптимізації діяльності підприємств туристичної сфери в Україні в контексті пандемії COVID-19.

Ключові слова: пандемія, COVID-19, туристичний, бізнес, аналіз, вплив, наслідки, шляхи, оптимізація, діяльність, пандемії.

ABSTRACT

Timchenko O. Infusion of COVID-19 pandemic on tourism business in Ukraine: 90p., 25 fig., 10 table, 60 literature.

Graduate work on obtaining a higher education "Bachelor of Tourism". – Dnipro Humanitarian University, Dnipro, 2022.

The theoretical aspects of the COVID-19 pandemic on the tourism business have been studied. The impact of the David-19 pandemic on the tourism business in Ukraine is analyzed. The main consequences for optimizing the activities of the industrial tourism sector in Ukraine in the context of the COVID-19 pandemic have been identified.

Keywords: pandemic, COVID-19, tourism, business, analysis, impact, consequences, ways, optimization, activities, pandemics.

АННОТАЦИЯ

Тимченко О. Влияние пандемии COVID-19 на туристический бизнес в Украине: 90 с., 25 рис., 10 табл., 60 источников.

Дипломная работа на получение уровня высшего образования «бакалавр по туризму». – Днепро́вский гуманитарный университет, Днепр, 2022.

Исследованы теоретические аспекты пандемии COVID-19 на туристический бизнес. Осуществлен анализ влияния пандемии Covid-19 на туристический бизнес в Украине. Определены главные последствия и пути оптимизации деятельности предприятий туристической сферы в Украине в контексте пандемии COVID-19.

Ключевые слова: пандемия, COVID-19, туристический, бизнес, анализ, влияние, последствия, пути, оптимизация, деятельность, пандемии.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС.....	10
1.1. Сутність та форми туристичного бізнесу.....	10
1.2. Систематизація факторів впливу на туристичний бізнес.....	20
1.3. Методологія економічної та соціальної оцінки туристичної діяльності.....	30
Висновки до розділу 2.....	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ.....	40
2.1. Стан та динаміка розвитку туристичної діяльності в Україні.....	40
2.2. Оцінка впливу пандемії COVID-19 на підприємств туристичної сфери в світі та Україні.....	48
2.3. SWOT аналіз впливу пандемії COVID-19 як фактор діяльності підприємств рекреаційної сфери.....	56
Висновки до розділу 2.....	65
РОЗДІЛ 3. НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	66
3.1. Перспективи та напрями розвитку підприємств туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19.....	66
3.2. Шляхи мінімізації впливу пандемії Covid-19 на прикладі підприємств рекреаційної сфери.....	75
3.3. Впровадження міжнародних стандартів протидії пандемії Covid-19 на підприємствах рекреаційної сфери.....	80
Висновки до розділу 3.....	84

ВИСНОВКИ..... 86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 92

ВСТУП

Актуальність роботи. Інформаційна революція, що відбувається світі, знаходить найбільш яскравий прояв у інформаційній та туристичній сфері. Вона супроводжується зростанням соціальної та просторової мобільності людей та обумовлює усунення життєвих пріоритетів у бік різноманітності вражень та нової інформації. Зростаюча інтелектуалізація праці підвищує її інтенсивність, що передбачає збільшення вільного часу, але це, своєю чергою, кількісно і якісно підвищує потреби найрізноманітніших видах відпочинку. Удосконалення всіх видів транспорту здешевлює поїздки, скорочує їхню тривалість та підвищує комфортність. У результаті сфера туризму перетворюється на одну з галузей економіки, що найбільш динамічно розвивається. Туризм служить інтересам людини та суспільства в цілому, і стає джерелом доходів, що постійно зростають, на мікро-, мезо- і макроекономічному рівнях. До пандемії COVID-19 понад півмільярда людей щорічно здійснювали тільки закордонні тури, отримуючи нову інформацію, розширюючи кругозір і поправляючи своє здоров'я. У розвинених країнах більшість населення проводить відпустки поза домом, що призвело до становлення потужної сфери туризму. Туризм виступає важливим фактором зниження рівня безробіття, прискорення дорожнього та готельного будівництва, стимулювання науково-технічного прогресу в галузі транспорту, збереження довкілля та пам'яток історії та культури, розвитку системи підготовки кадрів тощо.

До пандемії COVID-19 істотні структурні зміни у сфері туризму відбулися в Україні. На сьогодні різка зміна умов господарювання, а саме COVID-19 гостро поставив перед теорією нагальні питання. Туризм як вид підприємницької діяльності з економічної точки зору дуже привабливий: він вимагає порівняно невеликих стартових інвестицій, відрізняється високим рівнем рентабельності та мінімальним терміном окупності витрат. Разом з цим, COVID-19 вимагає формування нових внутрішньогалузевих,

міжгалузевих, міжрегіональних і зовнішньоекономічних зв'язків. COVID-19 вимагає зараз від туристичного бізнесу удосконалювати та адаптувати інфраструктуру, сегменти ринку праці, оновити систему державного регулювання туристської діяльності. Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що у всьому різноманітті проблем туристичного бізнесу комплекс питань з науково-методичного забезпечення досліджень впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні є однією з найменш опрацьованих і перш за все, з практичних позицій. Вище зазначене свідчить про високу актуальність обраної теми дипломної роботи.

Дослідженням проблем впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні приділено не багато уваги, але у працях наступних вчених авторська проблематика розкривається певних аспектів: Моїсєєва Н. І., Негода Г. А., Миронов Ю. Б., Омельницька В. О., Вашкевич В. М., Сазонець І.Г., Скабара Р. М., Джинджоян В.В., Скабара Р. М., Погасій С. О., Марценюк Л. В, Семенюк В. І., Левицька І. В., Корж Н. В., Онищук Н. В., Куракін О. Б., Белоусов В. О., Момонт Т. В. Однак аспекти проблем впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні дослідженні не в повній мірі.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є процес пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні.

Предметом дослідження є вплив пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні.

Метою дипломної роботи є розробка шляхів мінімізації впливу пандемії COVID-19 на туристичний бізнес в Україні. Основні завдання, спрямовані на досягнення поставленої мети:

- виявити сутність та форми туристичного бізнесу;
- систематизувати фактори впливу на туристичний бізнес;
- узагальнити методологію економічної та соціальної оцінки туристичної діяльності;

- провести аналіз стану та динаміки розвитку туристичної діяльності в Україні;
- провести оцінку впливу пандемії COVID-19 на підприємств туристичної сфери в світі та Україні;
- провести SWOT аналіз впливу пандемії COVID-19 як фактор діяльності підприємств рекреаційної сфери;
- запропонувати напрями розвитку підприємств туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19.
- запропонувати шляхи мінімізації впливу пандемії Covid-19 на прикладі підприємств рекреаційної сфери.
- надати рекомендації щодо впровадження міжнародних стандартів протидії пандемії COVID-19 на підприємствах рекреаційної сфери.

Методологічна база роботи формувалась на основі праць класиків економічної теорії та економіки знань, джерел навчальної, монографічної та періодичної літератури з обраної теми, видань, досліджень та звітів міжнародних організацій.

Інформаційну базу наукового дослідження становили нормативно-правові акти щодо стандартів протидії пандемії Covid-19, офіційні матеріали Державної служби статистики України та її регіональних управлінь, статистичні дані Європейського Союзу, власні аналітичні напрацювання автора, державні та регіональні програми соціально-економічного розвитку, інтернет-ресурси.

Методи дослідження: теоретичного та емпіричного дослідження, абстрактно-логічний, економіко-статистичний, аналізу і синтезу, логічний, експериментальний, графічний.

Публікації за матеріалами дослідження: Мамонтова Н.А., Сазонець І.Л., Тімченко О.О. Економічний стан туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Економіка»*. 2022 р. № 24(52). С. 48 -52.

ВИСНОВКИ

В процесі виявлення сутності та форм туристичного бізнесу нами було систематизовано існуючі напрями та структурні елементи новітнього туристичного бізнесу. Так, як свідчить узагальнення поняття «туристичний бізнес» серед аналізованих науковців, на сьогодні не має єдиного стандартизованого визначення. Проте можна виокремити такі невід'ємні характеристики такі як: послуги, розваги, та інші товари, які безпосередньо надаються для полегшення ділових, розважальних занять далеко від домашнього середовища. Найвизначальніший діапазон структурних елементів туристичного бізнесу, що у новітній час є просто гігантським та охоплює наступні сфери. У Транспортний сектор входять послуги, пов'язані з автомобільним, залізничним, повітряним та морським транспортом. Сектор розміщення. У цій частині сфери туризму є ряд різних компонентів, починаючи від готельної індустрії, Тайм-шер проживання до кемпінгу, хостелів і круїзів, проживання на фермах. Ресторанна сфера та сектор продуктів харчування. У цій частині сфери туризму містяться ресторани, кафе, бари, кейтеринг, нічні клуби. Розваги та анімація. У цій частині сфери туризму містяться казино, інформація для туристів (інформаційні веб-сайти, що висвітлюють місцеві пам'ятки), шопінг, туристичні гідів та екскурсії.

На основі систематизації факторів впливу на туристичний бізнес було виявлено, що туристичний бізнес є досить чутливим до багатьох факторів, до основних слід віднести наступні: навколишнє середовище у пункті призначення так як туризм є більш привабливим, коли країна може похвалитися сприятливим кліматом; політичні чинники можуть вплинути на туристичний бізнес не менш сильно а ніж виверження вулкану; коли країна переживає економічні потрясіння і коли люди стикаються з проблемами безробіття, це негативно впливає на туризм; історичне та культурне значення, місце або пункт призначення значною мірою впливає на туристичний бізнес; розвиток інфраструктури. Інфраструктура туризму розглядається як фізичний елемент, який спроектований та зведений для

обслуговування відвідувачів; стан технологічної готовності туристичного бізнесу. плануючи тур, туристи намагаються отримати уявлення про місця, які вони збираються відвідати, якість зручностей та послуг, а також визначні пам'ятки в пункті призначення.

В ході узагальнення різних методологій економічної та соціальної оцінки туристичної діяльності було узагальнено, що на сьогодні існує два виміри оцінки економічної та соціальної оцінки туристичної діяльності. Перший рівень, це виміри, які проводяться міжнародними організаціями та науковими інституціями. Дані інституції виконують роль полегшення туристичної діяльності для міжнародних туристичних корпорацій, а також координують туристичну діяльність на міжнародному рівні. Другий рівень, це національний рівень. Всі держави світу проводять моніторинг туристичної діяльності, за своїми методиками. Мета цих методик формування статистичної інформації щодо суб'єктів туристичної діяльності, кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, для інформаційного забезпечення складання допоміжного (сателітного) рахунку туризму. Разом з цим, методики на міжнародному рівні і на національному рівні дуже схожі. Вони відрізняються лише прив'язкою. Так міжнародні організації рахують діяльність самих туристів, у той час як національні уряди прив'язують статистичні дані до підприємств за кодом економічної діяльності який містить туристичну складову.

При проведенні аналізу стану та динаміки розвитку туристичної діяльності в Україні виявлено, що низькі показники туристичної діяльності в Україні досить сильно впали після 2014 року, подальша динаміка є позитивною за рахунок різкого зниження у період воєнної ескалації на Сході України. Тому, на сьогодні відображається позитивна динаміка, як за кількістю юридичних так і фізичних осіб, які займаються туристичною діяльністю. В порівнянні с 2019 роком, в 2020 році спостерігається не велике зменшення. За допомогою порівняльної характеристики розподілу туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за метою поїздки виявлено

різницю між Українцями які виїжджали за кордон та іноземцями, які відвідували Україну. Узагальнено, що основний потік це туристи, що від'їжджають. Тобто хоча туристична діяльність в Україні охоплює значну кількість людей, на жаль в основному це українці, що від'їжджають за кордон. Туристичний бізнес в Україні зосереджено не рівномірно. Лідерами за даним показником є Дніпропетровська, Харківська та Львівська області. Слід зауважити, що в рамках авторського дослідження, не враховувалось місто Київ. Нерівномірність туроператорів за географічною ознакою пояснюється в цілому тим, попит на туристичні послуги сильно залежить від рівня доходів.

В процесі проведення оцінки впливу пандемії COVID-19 на підприємств туристичної сфери в світі та Україні узагальнено, що наявні дані вказують на різке скорочення потоків міжнародних поїздок та туристичних витрат, а також скорочення внутрішньої туристичної діяльності. Перспективи туризму є надзвичайно невизначеними, і відновлення буде залежати від взаємопов'язаних наслідків економічної кризи та кризи в галузі охорони здоров'я для факторів попиту та пропозиції. До них відносяться розвиток пандемії, доступність вакцини (або альтернативних заходів контролю) та зняття обмежень на поїздки, а також виживання та готовність підприємств усієї туристичної екосистеми до задоволення попиту, вплив на довіру споживачів та поведінку мандрівників. Глобальний масштаб та тривалість кризи, що зберігається невизначеність і взаємопов'язаний економічний, медичний характер цієї кризи роблять його несхожим будь-які попередні потрясіння для туристичної системи. Разом з цим для українського туристичного бізнесу в умовах коли всі українські туристи залишилися вдома це шанс реанімувати національну туристичну галузь, та зацікавити українців подорожувати в рамках Українських кордонів.

На основі проведення SWOT аналізу впливу пандемії COVID-19 як фактор діяльності підприємств рекреаційної сфери визначено, що основною сильною стороною діяльності підприємств рекреаційної сфери в умовах

пандемії COVID-19 є те, що на сьогодні значна кількість туристів, не відпочиває за кордоном з наступних причин: загострення захворювань в період відновлення після короно вірусу; заборона на виїзд в деякі країни; відсутність бажання або страх. В таких, умовах все більше громадян віддають перевагу віддають перевагу відпочинку в дома в Україні. Це ставить підприємства рекреаційної сфери у дуже вигідне положення, коли ті туристи, які раніше здебільшого відпочивали за кордоном зараз витрачають гроші вдома. Основною слабкою стороною діяльності підприємств рекреаційної сфери в умовах пандемії COVID-19 є те, що відсутність згадок про попередні спади ринку через пандемії робить заходи щодо мінімізації збитків хаотичними та необґрунтованими. Пандемія COVID-19 показала, що підприємства туристичної сфери в цілому та рекреаційної сфери зокрема не мають виваженої політики щодо реагування. І це авжеж є слабкою стороною. Також слабкістю є низький рівень попиту при відновленні туризму через соціальне дистанціювання. Основною можливістю діяльності підприємств рекреаційної сфери в умовах пандемії COVID-19 є те, що період пандемії COVID-19 є вдалим періодом часу коли можна переосмислити свою бізнес модель та залучити інвестиції в інновації на підприємстві.

При визначенні перспективних напрямів розвитку підприємств туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19 нами було запропоновано наступні заходи, які релевантні до розвитку підприємств туристичного бізнесу. По-перше, підприємствам туристичного бізнесу слід подумати про перехід на сучасні технології. Однією з перспектив, яка має значний позитивний вплив є безконтактна реєстрація. Іншою ініціативою, яка на нашу думку досить перспективною для розвитку підприємств туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19, оскільки пандемії у майбутньому навряд чи повністю зникнуть є інвестування в ініціативи з високоякісної санітарії. Наприклад, використання ультрафіолетового світла для позбавлення від мікробів COVID-19. Також, на

нашу думку досить перспективною для розвитку підприємств туристичного бізнесу України в умовах пандемії COVID-19, є запровадження АТФ тесту.

В процесі обґрунтування шляхів мінімізації впливу пандемії Covid-19 на прикладі підприємств рекреаційної сфери на ми було запропоновано наступні заходи. На прикладі міста Моршин нами було проаналізовано послуги, що надаються в рекреаційних закладах і виявлено, що хоча майже всі вони відносяться до закладів які спеціалізуються на рекреації та реабілітації на сьогодні їх послуги дещо фрагментарні відносно пандемії «коронавірусу». Так аналізовані рекреаційні заклади мають ті чи інші послуги, які можуть сприяти реабілітації постковідного синдрому. Разом з цим ці послуги в деяких випадках не об'єднані курс реабілітації в інших санаторії надають тільки один певний вид послуг і не намагаються охопити категорію клієнтів, що потребують реабілітації «постковідного» синдрому. Тому нами було запропоновано альтернативну програму заходів, які доступна майже кожному аналізованому підприємству в водночас є дієвою в контексті маркетингової привабливості. Інша рекомендація, що на нашу думку є навіть більш важливою ніж, концентрація на послугах з реабілітації «постковідного» синдрому є адаптація до міжнародної конкурентоспроможності.

В контексті надання рекомендацій щодо впровадження міжнародних стандартів протидії пандемії Covid-19 на підприємствах рекреаційної сфери слід підкреслити, що деякі країни вже зробили (або планують зробити), пропонуючи безвідсоткові позички, гарантовані позички, гнучку іпотеку, творчі варіанти фінансування та незворотні субсидії. Вони можуть принести користь усім туристичним чи іншим пов'язаним фірмам (наприклад, готелям, ресторанам, круїзним компаніям, авіакомпаніям). Іншою рекомендацією щодо впровадження міжнародних стандартів протидії пандемії Covid-19 на підприємствах рекреаційної сфери є фінансування для просування туристичних напрямків (наприклад, ваучери для мешканців, які можуть попит субсидувати). Скасування чи пом'якшення візового режиму для країн,

що відновлюються після спалаху, для збільшення міжнародного туристичного потоку. Дозволити місцевим органам влади запроваджувати правила – жодних жорстких правил/положень із центрального рівня.

Ім'я користувача:
Федосова Юлія

ID перевірки:
1011638346

Дата перевірки:
23.06.2022 00:30:55 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
23.06.2022 00:33:15 EEST

ID користувача:
100005559

Назва документа: Диплом Тімченко О.О

Кількість сторінок: 92 Кількість слів: 21983 Кількість символів: 156037 Розмір файлу: 479.07 KB ID файлу: 1011505143

14.8% Схожість

Найбільша схожість: 7.15% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1010749122)

6.86% Джерела з Інтернету

657

Сторінка 94

9.19% Джерела з Бібліотеки

22

Сторінка 101

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

248